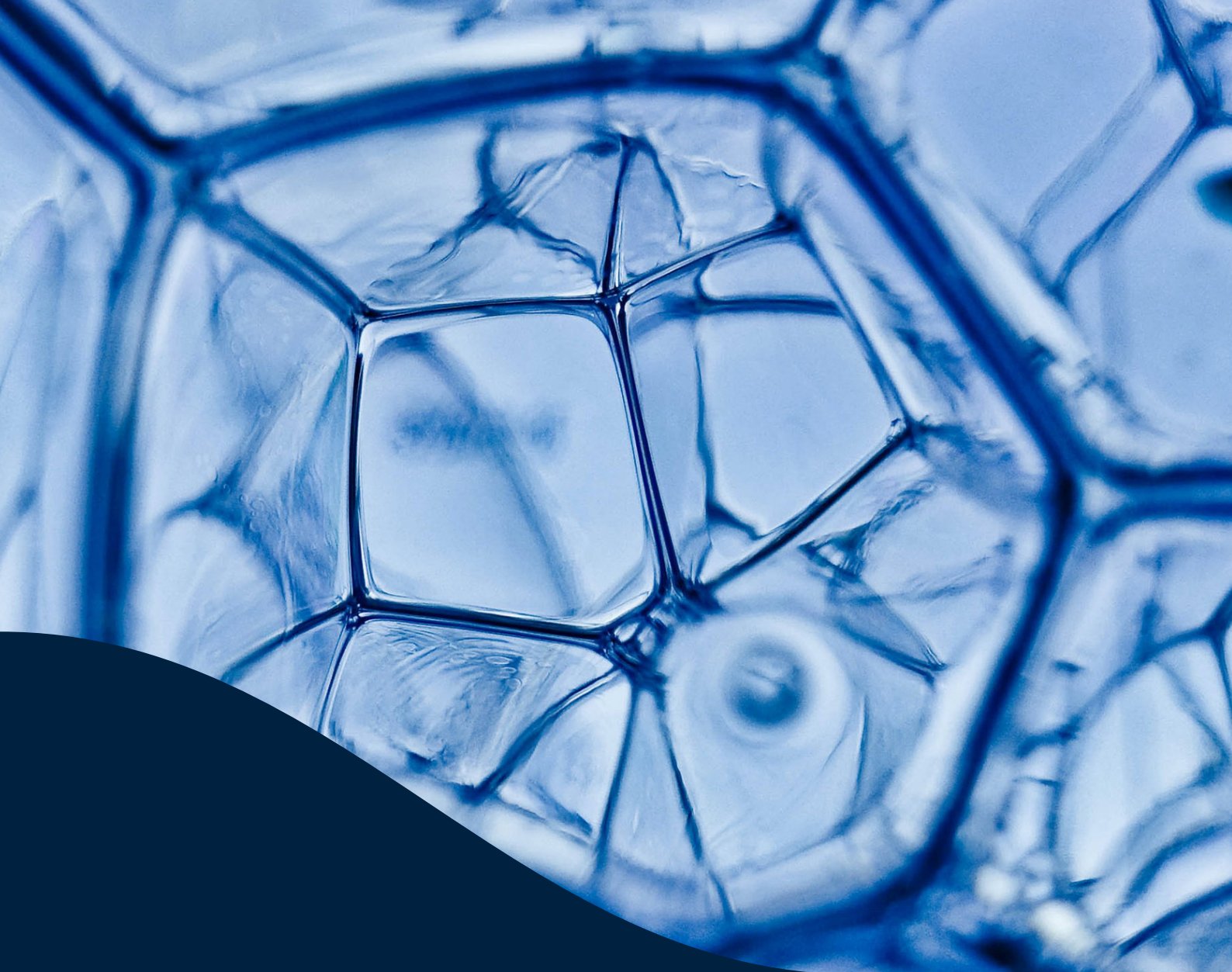

Nyt om de retlige rammer for levering af
teknisk vand til PtX-anlæg mv.

Indhold

1. Indledning	3
2. Hovedelementer i lovforslaget	3
3. Særligt om rammer for kommunalt engagement i forsyningsaktiviteter med teknisk vand (krav til organisering, finansiering og geografisk afgrænsning mv.)	4
4. Forventede rammer i relation til tilknyttet virksomhed og etablering af overgangsordning – ikrafttrædelse	5

1. Indledning

Klima-, Energi- og Forsyningsministeren har den 12. marts 2025 fremsat lovforslag til lov om forsyning med teknisk vand.

Lovforslaget er fremsat primært på baggrund af behovet for at understøtte og regulere rammerne for levering af vand til PtX-anlæg (særligt PtX-anlæg som skal producere brint og grønne brændstoffer, idet der skal anvendes store mængder vand især i elektrolyse processen til produktion af brint). Samtidig har den øvrige industri et vandforbrug, som kan medføre en markant stigning i vandbehovet lokalt.

Overordnet vil en vedtagelse af lovforslaget med de nuværende hovedelementer medføre, at levering af teknisk vand til PtX-anlæg (og andre formål som ikke er anvendelse til drikkevand) vil skulle foregå på kommercielle vilkår og med et tydeligt forbud imod, at udgifterne ved levering af vand til PtX-formål mv. indregnes i vandforsyningstaksterne.

Alle aktører, som leverer vand til PtX-anlæg og virksomheder mv., hvor formålet ikke er drikkevandsforsyning, vil være omfattet af en fremtidig lov om forsyning med teknisk vand.

Aktørerne vil være omfattet af definitionen på et "teknisk vandselskab", som vil være pålagt at indgå aftaler med sine aftagere af vand om, at det leverede vand udelukkende skal kunne aftages med henblik på anden anvendelse end som drikkevand.

I praksis må det forventes, at det i vid udstrækning bliver kommunalt ejede selskaber, som vil skulle levere vand til PtX-anlæg mv., særligt i form af rensset spildevand og anden levering af vand, som ikke har drikkevandskvalitet (som f.eks. forurenede eller terrænnært grundvand og overfladevand).

Kommunernes aktivitetsmuligheder via kommercielle selskaber vil blive særligt reguleret både i forhold til selskabsform, geografisk udstrækning, forbud mod tilskud eller garantistillelse og endelig modregning med 40/60% til kommunen i bloktilskuddet af et eventuelt overskud, som udbetales til kommunen.

Som omtalt kort nedenfor kan det vække bekymring, om de forudsatte rammer for kommunalt engagement og finansieringsmuligheder i tilstrækkeligt omfang vil understøtte etableringen af de tekniske vandselskaber som et led i den grønne omstilling, der er behov for.

Lovforslaget forventes 2. behandlet den 27. maj og 3. behandlet den 3. juni 2025.

2. Hovedelementer i lovforslaget

Med lovforslaget lægges der ikke op til, at der fastsættes nærmere regler om, hvilke typer af vand, som kan anvendes som leverancer til PtX-anlæg og andre industriformål. I stedet er der lagt op til, at det defineres klart, at levering af vand til andre formål end drikkevand skal ske på kommercielle vilkår (og ikke kan takstfinansieres), og at forsyningsaktiviteter med teknisk vand som udgangspunkt ikke må ske i et vandselskab omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, eller i selskaber som direkte eller indirekte er ejet af vandselskaber omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1.

Dog lægges der op til, at det muliggøres at udøve aktiviteter med levering af teknisk vand som en tilknyttet virksomhed til vandselskabers hovedvirksomhed under overholdelse af de generelle betingelser herfor i vandsektorlovens § 18 og en kommende opdateret bekendtgørelse om tilknyttet virksomhed, jf. nærmere nedenfor.

Dernæst stilles der som krav til de nye "tekniske vandselskaber", at de skal indgå skriftlige aftaler med de enkelte kunder om, at kunderne kun må benytte vandet til andre formål end drikkevandsformål.

Ovenstående er nærmere forklaret af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet i lovbemærkningerne på den måde, at *"en definition eller afgrænsning af selve begrebet teknisk vand kan vise sig uholdbar på længere sigt og i forhold til anden regulering, navnlig på miljøområdet. Teknisk vand bør kunne omfatte alle former for vand, som ikke anvendes som drikkevand. Det vil f.eks. kunne være ultrarent vand eller vand, som er produceret fra rensset spildevand, indvinding fra afsaltet havvand, forurenede grundvand, terrænnært grundvand osv."*

Der er i lovforslaget ikke lagt op til at udelukke bestemte brancher fra at modtage teknisk vand til andet end drikkevand. Med oplægget til en helt ny lov om levering af teknisk vand til ikke-drikkevandsformål gennemføres en klar afgrænsning overfor drikkevands- og spildevandsforsyningsaktiviteter omfattet af vandsektorloven og den for disse selskaber særligt gældende takstfinansiering med økonomiske effektiviseringskrav.

Ifølge lovforarbejderne er det dermed tydeliggjort, at der ikke vil være tale om forsyning fra en monopolsektor, men at forsyningsaktiviteterne med teknisk vand sker på markedsvilkår og efter aftale med kunderne.

Det er også lagt til grund i lovforarbejderne, at det efter gældende ret er uklart, om og i hvilket omfang drikkevandsforsyningsselskaber kan indregne udgifter til levering af særskilt forsyning med vand, som ikke er drikkevand, i de generelle vandforsyningstakster,

ligesom det ifølge forarbejderne er uklart, om der i givet fald kan eller skal fastsættes en særskilt takst for vandforbrugerne under den særskilte forsyning af vand, som ikke er drikkevand. Efter gældende ret er det derimod klart, at spildevandsforsyningselskaber ikke i taksterne for levering af spildevand kan indregne udgifter forbundet med levering af rensat spildevand i taksterne.

Sammenfattende skabes der således med den kommende nye hovedlov om levering af teknisk vand en mere klar retstilstand, hvor levering af vand til PtX-anlæg og anden anvendelse i industrien (bortset fra fødevarerproduktion og lægemiddelproduktion) skal ske på rent kommercielle vilkår, ikke hverken direkte eller indirekte vil kunne takstfinansieres, og hvor kommunerne hverken må yde tilskud til eller stille garantier for de "tekniske vandselskaber".

Omvendt vil der således heller ikke være nogen form for forsyningspligt i forhold til levering af teknisk vand til PtX-anlæg mv., og mulighederne for at levere teknisk vand til sådanne anlæg vil derfor afhænge af en konkret businesscase for det tekniske vandselskab, som vil skulle indgå en kommerciel aftale på markedsmæssige vilkår med den pågældende aftager.

3. Særligt om rammer for kommunalt engagement i forsyningsaktiviteter med teknisk vand (krav til organisering, finansiering og geografisk afgrænsning mv.)

I udgangspunktet vil kommuner ifølge lovforslagets kap. 4 kun kunne udøve forsyningsaktiviteter med teknisk vand indenfor egen kommunegrænse. Der er dog mulighed for, at en kommune kan være engageret i forsyningsaktiviteter med teknisk vand i andre kommuner, hvis disse forsyningsaktiviteter er fysisk sammenhængende med forsyningsaktiviteter med teknisk vand i egen kommune, eller med forsyningsaktiviteter med teknisk vand udøvet af kommuner i fællesselskab med andre kommuner og aktører (idet geografisk tilstødende kommuner kan etablere fælles selskaber, ligesom kommuner, der i fællesskab ejer vandselskaber omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, også i fællesskab kan varetage aktiviteter med forsyning med teknisk vand i fælles kapitalelskaber).

Med en vedtagelse af lovforslaget vil der blive skabt en klar lov hjemmel for, at kommuner via kapitalelskaber på kommercielle vilkår kan deltage i levering af teknisk vand til PtX-anlæg mv., idet der efter gældende ret ikke har været hjemmel til, at kommuner kunne forsyne erhvervsvirksomheder med teknisk vand, medmindre den pågældende aktivitet har kunnet defineres som værende en vandforsyningsaktivitet omfattet af vandforsyningsloven og vandsektorlovens § 15.

En kommunes udøvelse af forsyningsaktiviteter med teknisk vand vil efter lovforslaget kun kunne ske i et kapitalelskab (aktieselskab, anpartsselskab eller partnerselskab), og der må i det pågældende tekniske vandselskab ikke udøves andre aktiviteter end forsyningsaktiviteter med teknisk vand.

Ovenstående begrænsning har bl.a. til formål at sikre, at der skabes rammer for lige konkurrence, og at der ikke via andre aktiviteter kan ske indirekte subsidiering af en aktivitet med levering af teknisk vand.

Kommuner må ikke give tilskud til egne (eller andres) tekniske vandselskaber, ligesom der er foreslået indført et forbud mod at stille kommunal lånegaranti for forsyningsaktiviteter med teknisk vand.

En kommune vil kunne skyde kapital ind i forbindelse med stiftelse eller overtagelse af et teknisk vandselskab, såfremt kommunen modtager en ejerandel, der som minimum modsvarer det foretagne indskud af kapital.

Ovennævnte ordning adskiller sig fra det normale udgangspunkt i forsyningslovgivningen, hvor kommuner normalt har adgang til at stille garanti for lån mod betaling af en markedsmæssig garantiprovision.

Kommunalt ejede vandforsynings- og spildevandsselskaber omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1 må hverken yde tilskud til eller direkte eller indirekte eje selskaber med forsyningsaktiviteter med teknisk vand (udenfor de tilfælde af levering af teknisk vand som tilknyttet virksomhed, som med lovforslaget og en kommende opdatering af bekendtgørelsen om tilknyttet virksomhed forventes lovliggjort).

Forholdet til EU-retten er ikke nærmere beskrevet i lovforarbejderne – bortset fra at det er nævnt, at kommunale kapitalindskud vil skulle gennemføres på markedsvilkår, og at det i øvrigt forudsættes, at teknisk-vandselskaberne overholder statsstøttereglerne i forbindelse med aftale om vilkår med kunderne.

Kommunale indskud af kapital i tekniske vandselskaber vil skulle ske efter markedøkonomiske principper og dermed med henblik på, at der kan opnås en indtjening og et overskud i virksomheden.

Imidlertid vil udbetaling af udbytte – og enhver form for anden direkte eller indirekte uddeling fra det tekniske vandselskab til kommunen – medføre modregning i kommunens bloktilskud fra staten.

Man kan derfor med rette rejse det spørgsmål, om der med det fremsatte lovforslag er fastsat så væsentlige begrænsninger i det økonomiske incitament og i mulighederne for kommunal finansiering, at det reelt risikerer at blive en barriere for etablering af tekniske vandselskaber, som i øvrigt er i samfundets generelle interesse som et led i den grønne omstilling.

Det bemærkes herved, at det er ønskeligt, at levering af vand til PtX-anlæg mv. sker uden anvendelse af de rene drikkevandsforekomster, men derimod ved levering af rensat spildevand, overfladevand, forurennet eller terrænnært grundvand mv., og hvor det vil være de kommunalt ejede selskaber, som i praksis ofte vil være eneste mulige leverandører.

4. Forventede rammer i relation til tilknyttet virksomhed og etablering af overgangsordning – ikrafttrædelse

Udgangspunktet er som nævnt, at hverken kommunalt ejede eller ikke-kommunalt ejede vandselskaber må udøve aktiviteter med levering af teknisk vand og ikke må eje andele i selskaber med sådanne aktiviteter.

Efter høringsfasen er der dog i lovforslagets § 4, stk. 2 indarbejdet et forslag om, at sådanne vandselskaber vil kunne *”udøve forsyningsaktiviteter med teknisk vand, som er lovlige efter reglerne om vandselskabers tilknyttede virksomhed”*.

De gældende bestemmelser om tilknyttet virksomhed i bekendtgørelsen herom opregner imidlertid ikke aktiviteter med levering af teknisk vand på ”positivlisten”, hvorfor det efter gældende regulering ikke vil være legalt at udøve aktiviteten, selvom de generelle betingelser om kommercielle vilkår og eventuel selskabsmæssig udskillelse mv. overholdes.

Af lovforarbejderne fremgår det dog, at det er hensigten, at udøvelse af aktiviteter med levering af teknisk vand skal indsættes på positivlisten i bekendtgørelsen. Det fremgår herunder af lovforarbejderne, at det forventes, at denne mulighed kun vil omfatte vandforsyningsselskaber (og ikke spildevandsselskaber), og at der f.eks. kun må ske forsyning med teknisk vand til ejendomme, der ligger indenfor vandforsyningsselskabets naturlige forsyningsområde, eller ligger i umiddelbar nærhed af vandindvindingsanlægget, samt at forsyningen kun må ske fra indvindinger, der kan eller tidligere har kunnet anses for nødvendige for vandselskabet.

Af lovforarbejderne fremgår det også, at det er hensigten at præcisere i bekendtgørelsen om tilknyttet virksomhed, at forsyningsaktiviteter med teknisk vand ikke kan anses for omfattet af bekendtgørelsens bestemmelser om salg af rest-, overskuds- eller biprodukter. Samtidig nævnes det, at der dog vil være *”mulighed for levering af ydelser mellem teknisk vandselskaber og vandselskaber, som er omfattet af vandsektorloven. Sådanne ydelser vil skulle foregå på markedsvilkår, da teknisk vandselskaber vil skulle fungere som almindelige parter for vandselskaberne på samme vilkår som andre parter f.eks. varmeselskaber eller private virksomheder og uanset, om selskaberne er kommunalt eller privat ejede.”*

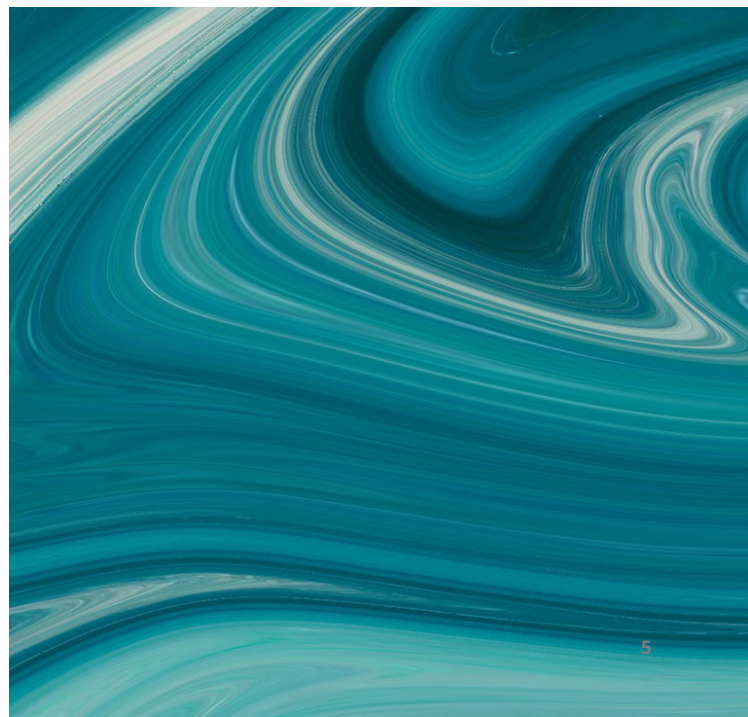
Ovennævnte uddrag og citat fra forarbejderne

forekommer i bedste fald uklare og mangelfulde, eftersom eksempelvis en aktivitet i et vandselskab i form af levering af rensat spildevand til et teknisk vandselskab bør have et sikkert hjemmelsmæssigt grundlag som enten hovedvirksomhed eller tilknyttet virksomhed. Man må håbe, at der i det videre lovgivningssarbejde rettes op på dette forhold, således at der etableres et sikkert hjemmelsmæssigt grundlag for eksempelvis kommunalt ejede spildevandsselskabers salg af rensat spildevand til et koncernforbundet selskab, som etableres som et teknisk vandselskab med henblik på levering af vand til PtX-anlæg mv.

Det er indarbejdet i lovforslaget, at der skabes udtrykkelig hjemmel til, at serviceselskaber i en kommunalt ejt forsyningskoncern også vil kunne servicere et kommunalt ejt teknisk vandselskab.

Idet der allerede i dag er etableret kommunalt ejede selskaber, som udøver aktiviteter med levering af teknisk vand, er der i lovforslagets kap. 10 indarbejdet overgangsbestemmelser, som medfører, at disse selskaber først vil være omfattet af kravene i lovforslagets §§ 3-6 den 31. december 2026. Ved påbegyndelse af nye aktiviteter med levering af teknisk vand inden, vil sådanne selskaber naturligvis også skulle overholde den nye regulering, som i øvrigt generelt træder i kraft den 1. juli 2025.

Endelig bemærkes det, at Vandsektortilsynet er tillagt kompetence til at føre tilsyn med tekniske vandselskaber mv., og at kommuner skal give meddelelse til Vandsektortilsynet, i det omfang kommunen etablerer eller helt eller delvist overtager et teknisk vandselskab bl.a. med henblik på, at Vandsektortilsynet kan føre tilsyn med, i hvilket omfang der sker uddelinger fra eller udbetales vederlag ved afståelse af ejerandele, som medfører pligt til at registrere et rådighedsbeløb med heraf følgende modregning i kommunens bloktilskud fra staten.

For yderligere information

Du er velkommen til at kontakte os, hvis du har spørgsmål eller gerne vil diskutere noget i forbindelse med dette nyhedsbrev.

Jacob Sparre Christiansen

Partner

T +45 33 34 08 50

M +45 27 27 61 52

E jacob.christiansen@dk.dlapiper.com

Om os

DLA Piper er en af de største advokatvirksomheder i Danmark og er som den eneste af de store danske advokatvirksomheder en del af et globalt netværk. Det betyder, at vi altid kan sætte et stærkt hold og løse opgaver, der går på tværs af landegrænser med viden og indsigt fra 5000 juristkolleger verden over. Vi er en full-service advokatvirksomhed, der yder juridisk rådgivning af højeste kvalitet til erhvervslivet og den offentlige sektor. Vores kunder omfatter private virksomheder i alle størrelser samt kommuner, regioner, myndigheder og offentligt ejede virksomheder.

denmark.dlapiper.com